

РИЛСКО ЕХО

СЕДМИЧНИКЪ ЗА КУЛТУРНИ, СТОПАНСКИ И ОБЩЕСТВЕНИ ВЪПРОСИ

ИЗДАНИЕ НА ЧИТАЛИЩЕ-ПАМЕТНИКЪ
„ОТЕЦЪ ПАИСИЙ“
САМОКОВЪ

Броятъ 4 лв.

УРЕЖДА КОМИТЕТЪ
Редакторъ:
АЛЕКСАНДЪРЪ МАКАТЕВЪ

ДЪЛГЪ, ЧЕСТЪ, ОБИЧЪ,
ТРУДЪ УПОРНИ —
ЕТО ЗДРАВИТЪ ОСНОВИ
НА НАПРЕДЪКЪ БЛАГОТВОРНИ!

Ив. Вазовъ

„РИЛСКО ЕХО“

Винаги, когато се явява на бял святъ единъ новъ вестникъ, въ началния му брой трѣбва да бѣде оповестена програмата, която ще следва и въ едри шрихи да бѣждатъ отбелзани, както причинитѣ, които сѫ предизвикали неговото създаване, така и идейнитѣ побуди, които ще легнатъ въ основата на тази програма.

Всѣки знае, че вестникътъ, списанието, илюстрацията и въобще печатнитѣ произведения сѫ възможни сръдства за насаждане култура сръдъ дадено общество въ най-широкъ смисълъ на думата, че най-бедна духовно и най-слабо цивилизована е оная страна, въ която печатътъ е на ниско равнище. Знае се, също така, че особено вестникътъ е огледало, въ което се отразяватъ всички важни събития, които въздухватъ свѣта по всички меридиани; чрезъ него човѣкъ следи развитието на хиляди проблеми, които излизатъ на свѣтовната сцена презъ едно или друго време и стимулиратъ човѣшкия умъ къмъ нови хоризонти въ чистата наука и човѣшката душа къмъ красотата и съвършенство, осмисляйки по този начинъ, както живота на отделната личностъ, така и стремежа на народитѣ къмъ по-висока и по-духовна благодать, къмъ повече щастие.

Българскиятъ народъ е издъвалъ винаги за просвѣта и всестранина цивилизация. Макаръ и младъ въ своето етническо обособяване и въ своята политическа свобода, българскиятъ народъ е далъ на свѣта хиляди творчески личности въ всички области на живота. Ние свободно можемъ да посочимъ на другитѣ народи нашитѣ политически мъже — твърди като скала, съ несъкрушима воля за уреждане вътрешния животъ на нашата страна и за издържане отношенията ни съ останалитѣ държави.

Ние съ гордостъ можемъ да посочимъ прекраснитѣ, дълбоки, високохудожествени творби на нашитѣ поети, художници, скулптори и композити. Ние можемъ съ ра-

достъ да посочимъ имената на мнозина високо даровити наши пѣвци, инструменталисти, актьори и др. хора на изкуствата, които не отстъпватъ съ нищо на своитѣ европейски или задоксански колеги. Не стоятъ ли на първитѣ мѣста нашитѣ учебни институти — отъ най-висшитѣ до стотнитѣ „детски градини“, прѣснати по всички краища на нашата Родина? Да не говоримъ за хилядитѣ социални институти и заведения, за здравитѣ социални закони, които издигнаха труда въ култъ и динентираха отношенията между работникъ и работодателъ.

Погледнете на нашия печатъ. Нима страната ни не би могла справедливо да се гордѣ съ плодетѣ на нашитѣ духовни водичи: съ хилядитѣ книги, списания, вестници и пр., отразили цѣлостния образъ и животъ на българина?

Това наше духовно и материално творчество служи изключително на българския народъ.

Да бѣде нашиятъ вестникъ единъ скромнъ сѣтрудникъ въ огромното дѣло на българската култура, да бѣде строгъ на тази култура и изразителъ на всичко достойно за похвалъ, на всѣко честно усилие на отделния гражданинъ и на държавата, което се стреми да ни издигне като българи и да ратува за всестранина напредѣкъ на Родината — това е идейната подкалка на „РИЛСКО ЕХО“. Липсата на печатенъ органъ въ нашия градъ, въ който да намира отражение всѣко достойно проявление въ Самоковъ и околнитѣ, духовния гледъ, както и всички инициативи отъ социалнъ, стопански и културенъ характеръ, полезни за културното, стопанското и правственото издигане на града и околнитѣ, това сѫ причинитѣ, които родиха вестника.

Имаме вѣра, че „РИЛСКО ЕХО“ ще намѣри радуженъ примѣтъ сръдъ българската общественостъ и особено сръдъ самоковското гражданство.

На добъръ часъ!

РЕДАКЦИЈАТА

БЕЛЕЖИТИ ДНИ

Човѣчеството изживѣва въ настояще време едни отъ своитѣ най-бележити дни. Кове се нова история, на която ние имаме честта да бѣдемъ свидетели. Коватъ я други, и тѣ знаятъ по-добре защо ние не вземаме прѣко участие, но, все пакъ, въ миналото сме били дейни борци за това, което днесъ свѣтътъ вижда да се ражда предъ очитѣ му.

Нѣкои хора отъ старата епоха обичатъ да хленчатъ за миналото. И много отричатъ настоящето. Тѣ виждатъ въ него само лошото и сѫ зле настроени срещу поколѣннията, които днесъ живѣятъ. Но то не е справедливо. Съ хленчъ история не се прави, съ вѣдшки по миналото дѣло не се твори, съ отрицание не се стига до напредѣкъ и творчество.

Вѣрно, въ миналото има нѣщо невѣзвратимо хубаво, има велики хора, има и голѣми дѣла. Но тѣ не могатъ да бѣдатъ постоянната величина на човѣшкия напредѣкъ и вѣнниятъ изразъ на борбитѣ, които човѣшкиятъ духъ води. За поука могатъ да служатъ, но не и за единствено упование.

По тия причини считамъ, че историята отъ днесъ е също безкрайно интересна и дингъ, които живѣемъ, могатъ да се назоватъ бележити.

Борятъ се два свѣта: единиятъ е на охолнитѣ и богатитѣ, а другиятъ — на страдащитѣ и беднитѣ.

Състезаватъ се, за последенъ пътъ, може би, творческитѣ национални сили съ организираниитѣ маси на интернационалния свѣтъ.

Поставени сѫ на изпитание всички човѣшки ценности.

На арената на историята се подвизаватъ личности, чиито имена, дѣла и идеологии за дълго ще има да се споменаватъ отъ историци и публицисти.

Нѣщо ново се ражда предъ нашитѣ очи въ наши дни и затова ние можемъ да бѣдемъ поне горди свидетели, ако не прѣки съучастници.

Въ такива именно дни всѣки човѣкъ и всѣки народъ следва да опредѣли своето ясно отношение къмъ събитията.

Ние, българитѣ, можемъ да имаме само едно отношение къмъ тѣхъ: да съчувствуваме, да се боримъ и да бѣдемъ готови да приемемъ новия редъ, който неминуемо ще донесе повече правда за насъ тукъ, на Балканитѣ. И да сме въоръжени съ съзнанието, че наготово нищо не става, че безъ жертви и борби нищо трайно не се придобива. Тогава сръдъ бурнитѣ бележити дни ще останемъ невредени и ще излѣземъ по-силни.

Лазаъ Поповъ

нар. представителъ, чл. на Върх. чит. сѣюзъ, предс. на парлам. комисия по М-во народна просвѣта

— Върѣки всичко, „Рилско ехо“ се ражда!

НАШИЯТЪ ВЕСТНИКЪ

Отдавна бѣ назрѣла нуждата отъ издаването на единъ мѣстенъ вестникъ. Тази нужда допреди години бѣ заглъбявана отчасти отъ общ. вестникъ „Самоковъ“, обаче, поради реди причини, неговото издаване не можа да продължи. Така, за всички, които се интересуватъ отъ този въпросъ, стана ясно, че тукъ се открива една празнина, която трѣбваше да бѣде попълнена.

Смѣтаме за излишно да подчертаваме голѣмото значение на мѣстния вестникъ, особено въ времена като днешнитѣ. Сѣдбоноснитѣ събития, които се развиватъ около насъ и които засѣгатъ прѣко живота и бъдещето на българския народъ, подхранватъ интереса на обществото къмъ вестника изобщо. Този интересъ, обаче, е буденъ не само къмъ голѣмитѣ наши ежедневници, но и къмъ всѣки мѣстенъ седмичникъ, въ който биха намѣрили отражение проявитѣ на мѣстния културенъ, стопански и политически животъ. Всичко това се следи съ най-голѣмъ интересъ, и затова издаването на мѣстенъ вестникъ, въ който да се отразява всестраниния животъ на нашия край, е една насъщна необходимостъ.

Идеята — инициативата за издаването на вестника да излѣзе отъ страна на нашето читалище-памятникъ „Отецъ Паисий“ — е доста стара. До сега, обаче, липсваха възможности, за да може читалището да се справя съ тази задача. Трудноснитѣ идваха главно отъ материално естество. Днесъ положението е промѣнено. Читалището ни е материално достатъчно задоволено, така че би могло да разшири кръга на своята многостранна дейностъ, като се намѣри и съ издаването на мѣстния вестникъ. Ето защо, читалищното настоятелство предложи на тазгодишното общо събрание, и то прие, при

всеобщо одобрение, да се започне издаването на вестника. Предприетитѣ проучвания по този въпросъ ни окуражиха и ние пристѣпваме къмъ осъществяване на тази идея, разчитайки на всестранината подкрепа отъ страна на обществото.

Вестникътъ получи своето име „Рилско ехо“ по силата на това, че градъ Самоковъ се намира въ политѣ на Рила и неговиятъ животъ е неразривно свързанъ съ този на първенца на нашитѣ планини. Въ Рила сѫ отеквали винаги теженията на нашия край и Рила е била винаги символътъ — емблемата на нашия градъ, затова нейното име трѣбва да бѣде включено въ заглавието на единъ тукашенъ вестникъ.

Къмъ читалището се образува единъ редакционенъ комитетъ, който се натоваря съ работата около вестника. Въ състава на този редакционенъ комитетъ влизатъ хора, които сѫ се проявили въ областта на мѣстната журналистика и които притежаватъ известенъ опитъ въ това отношение. Сѣщиятъ комитетъ е подпомаганъ и отъ просвѣтния комитетъ при читалището. Обещана ни е подкрепа и отъ страна на мѣстни и външни общественици, културни и просвѣтни дейци, кооперативни ратници и др.

Въ вестникъ „Рилско ехо“ ще трѣбва да намѣрятъ отражение всички прояви на нашия край отъ общественъ, културенъ и стопански характеръ. Съ това ще се отговори на една нужда на нашия съвремененъ гражданинъ. Мислимъ, че подемаме една навременна и умѣтна културна инициатива, която, надѣваме се, ще намѣри подкрепата и одобрението на цѣлокупното самоковско общество.

Василъ П. Чобановъ
нар. представителъ, председател на чит. паметникъ „Отецъ Паисий“

ПРЕЗЪ ОСТРИЕТО НА ЖИВОТА

СЛУЧКИ ИЗЪ ЖИВОТА НА ВЕЛИКИТЪ ХОРА

Когато Юлианъ билъ избранъ за императоръ, веднага заповѣдалъ да се забрани всѣка прова из разкошъ и разотчителство въ неговия дворъ. Веднѣжъ повикалъ бръснаря и този последниятъ се явилъ въ най-разкошно облѣкло.

— Азъ повикахъ бръснаря, — казалъ му императорътъ, — а не тѣбѣ сенаторъ.

И веднага го изпѣдилъ.

Веднѣжъ нѣкои отъ царевъ ири-

тъ на императоръ Юлианъ, му забелязали, че издраждатъ много пари за благоденствъ. Тѣ нѣмъ отговорилъ:

— Покажете ми само единъ човѣкъ, който да е станалъ бележъ отъ милостивни. Моитѣ благоденствия ме направиха да стана по-скоро богатъ. Нека даваме на всички, даже и на нашитѣ врагове. Ние трѣбва да даваме на човѣка, а не на неговитѣ врагове или на неговитѣ качества.

СБОРНИКЪТЪ ЦАРЬ БОРИСЪ-ОБЕДИНИТЕЛЪ

Научаваме се, че сборникътъ „Царь Борисъ-Обединителъ“, който се урежда отъ голѣмия български писателъ г. Елиинъ-Пелинъ, е вече напълно готовъ и е предаденъ на М-вото на нар. просвѣщение за издаване. Вѣрваме, че около годишнината отъ смъртта на великия ни и любимъ Царь сборникътъ ще види бялъ свѣтъ.

БЪЛГАРСКИТЪ ХУДОЖНИЦИ

Градътъ на художницитѣ — Самоковъ, е приотидъ голѣма частъ отъ българскитѣ художници. Научаваме се даже, че тукъ се намиратъ и Сѣюзътъ на художницитѣ. Щомъ като това е така, нѣма основание да не вѣрваме, че въ най-кѣсо време самоковското гражданство ще има възможността да види, въ една хубава изложба, поне нѣкои отъ работитѣ на тѣзи представителни на живописното изкуство.

СТОПАНСКИ ВЪПРОСИ

Компетентност и стопанска политика

отъ Д-ръ Р. МИРКОВИЧЪ

За провеждането на коя и да е стопанска политика компетентността е неизбъжна. Тя винаги се е налагала с силата на жизнена необходимост. По този въпрос не спори изобщо никой. Може да се спори, обаче, по някои други въпроси: кой може и кой трябва да представлява компетентността и какъ трябва да се използва тя?

Еднозначно е да се мисли, че теоритичното познаване на стопанските въпроси е напълно достатъчно при ръководенето и провеждането на дадена стопанска политика. Еднозначно е така също да се мисли, че практическите стопански дейтели ще бъдат и добри стопански политици. Защото, докато първите сж лишени често отъ изкуството да управляват, вторите — отъ широкия погледъ на единъ стопански мирогледъ. Всяка успешна стопанска политика съчетава въ себе си две важни качества: силата да се налага и провежда сь широкимъ всеобхващащъ погледъ върху цялостния стопански животъ, Само стопанска политика отъ такъвъ

стилъ може да проведе цялостни и успешни мероприятия, защото само въ такава една политика сж свързани неразривно духътъ сь цялото: теорията сь практиката. Само така може да получи общесилно така може да получи обществени характеръ стопанската идеология и да бъде проведена на практика. Само така, чрезъ теорията и практиката, се създава големият стопански учения, големият стопански и социални течения! Безъ едно ръководно начало и безъ живата сила на стопанските дейтели не може да се проведе ника стопанска политика. Така трябва да се схваща компетентността, която ръководи въ стопанския животъ.

Изолираният бюрократизъмъ, който не се ръководи отъ никакво начало и на който сж чужди професионалните нужди, винаги е билъ немоощенъ ръководителъ, сь личенъ и крайно егостиченъ животъ.

Такава е проблематиката на ръководството въ стопанския животъ. Друга проблематика не може да има!

ПРЕГЛЕДЪ НА ПЕЧАТА

„Росина“ — Сухиндолъ. — Подъ надсловъ „Българският писател“, председателстват на Писателския съюзъ, г. Ст. Чингизуровъ, пише: ... Роденъ и расълъ въ една сравнително бедна народна сръбда, безъ натрупани въ миналото богатства, синъ на еснафохо или земеделско семейство, българският писател до последния мигъ на живота си е принуденъ да се бори за физическото си съществуване, като същевременно се бори да запази и духовните си възможности“.

„Тунджалецъ“ — Ямболъ. — Г-нъ Бончо В. Бончевъ пише за децентрализацията на висшите училища следното: „Ние имаме селища, които географски представляватъ едно несравнимо по-голямо удобство за установяване и развитие на редица факултети по начинъ, тѣ да се препърнатъ отъ разсадници на теоритически знания въ огнища на практическа култура“.

„Устремъ“ — вестникъ за бойците отъ окупационния корпусъ. — Майоръ П. Цаневъ говори за нашата история: ... нашата въвежда история дебело подчертава, че само въ границите на своята народностна държава българският народъ е добрувалъ и затова, за запазване на тази българска държава, нашиятъ народъ ще напредне всички сили и ще се бори до край...“

„Дага“ пише за „Мълвата и стуховетъ“: ... ние винаги сме се смѣтали, често пакти сь право, за народъ сь високи качества. Ако това е така, трябва да си залагамъ по-голямъ критичност, за да не се увеличае по стухове. По-добре ще бъде да обръщаме повече погледа си къмъ това, което може. Тогавъ нѣма да има тежки разочарования“.

НОВИЯТЪ КОМИСАРЪ

Пристигналъ е и е приелъ длъжността си новиятъ комисаръ по снабдяването на града ни — г-нъ Владимиръ Ник. Наумовъ.

Г-нъ Наумовъ е роденъ въ гр. Пловдивъ презъ 1909 год. Завършилъ е юридическия факултетъ при Соф. университетъ. Новата му длъжностъ — комисаръ въ града ни, го свърва като пловдивски адвокатъ.

— За първи пътъ служи по това ведомство, — заяви г. Наумовъ предъ нашия представителъ, — но ще се постара, доколкото е по силите ми, да бъда полезенъ на самоковското гражданство.

дичинтъ отъ миналото“. За постигането на това, проф. Арнаудовъ омѣта, че, преди всичко, ние трябва да имаме будна народна честъ, която трябва да бранигъ тѣй, както смъ я съзнавали нашите първи възрожденци, които смѣтаха, че племенното ни съществуване трябва да се издигне до висотата на народността религия, сѣтливки, че само така може да се живѣе самостоятеленъ животъ.

Проф. Арнаудовъ иска още „да разчитаме, преди всичко и неизменно на собствената си доблестъ и собствената си предвидливостъ“, както е училъ и Раковски, който е сѣтвалъ, че „това, което ние сами сме длъжни да извършимъ, не трябва да очакваме отъ никого другъ“.

Да не забравяме и „Духовното единение на народа ни“ и „востранния културенъ подемъ, отбелязалъ въ образование, въ инженирия, въ икономическия животъ и навредъ удивителни придобивки“, ни напомня проф. Арнаудовъ, и ни подканя да следваме заветите на Възраждането ни, защото не само то крие неограничено опование за по-младите, но и „нашъ дългъ е

ИЗЪ МИНАЛОТО НА САМОКОВЪ

Какъ е основанъ курортътъ Чамъ-Кория

Презъ 1897 година покойниятъ Христо Зографски, тогавашенъ кметъ на гр. Самоковъ, се срещналъ въ София сь д-ръ Павловичъ, племенникъ на видния дупничанецъ Христанъ Павловичъ, къмъ когото се обърналъ сь думите: „Г-нъ докторе, азъ съмъ сь намѣрение да живея, азъ съмъ сь намѣрение да развия Чамъ-Кория като единъ-арекрасенъ курортъ. Временно ще направя 3—4 къщурки, а азъ ви моля, пращайте тѣмъ нуждещитѣ се“.

Презъ това време сестрата на доктора — г-жа Лада, съруга на дипломатическия агентъ въ Цетина — Черна-Гора, Спасъ Константиновичъ, се разболява отъ катаръ въ червата, Покойниятъ сега Спасъ Константиновичъ пише на шурел си д-ръ Павловичъ, да тръгне отъ София, че той ще изпрати жена си Лада отъ Цетина презъ Босна и Хърватско, за да се срещнатъ въ Будапеща. Така и станало. Срещнали се тамъ и се отправили за Виена. Тамъ се явили при нѣкой сѣ професоръ-лѣкаръ. Следъ като лѣкарятъ я прегледалъ, казалъ следното: „Вие, госпожо, имате нужда отъ лѣкарства, а трябва да надебелвате, като прекарате 5—6 месеци въ нѣкоя борова култура. Посочилъ за такъвъ Швейцарскитѣ алпи. Понеже тамъ се плащало по това време 100 лв. дневно, видѣло имъ се много скъпо. Тогавъ д-ръ Павловичъ се събда за казаното отъ Зографски, че иска да развие Чамъ-Кория като курортъ, и решава да се завърнатъ обратно въ България.

Презъ м. май докторътъ завежда сестра си въ Чамъ-Кория и я установява въ още незавършената къщурка отъ жмета — на мѣстото на сегашния ресторантъ „Соколецъ“. Зографски говори за щирото и на проио. Шишмановъ, Тангиловъ и Балабановъ. Втори дохожда Шишмановъ и се установява въ друга такава къщурка — на мѣстото на сегашната поща. Така се настанали презъ това лѣто и другитѣ двама — Тангиловъ и Балабановъ.

Презъ м. септември Константиновичъ пише на жена си да напусне Чамъ-Кория и да се завърне обратно въ Цетина, понеже князъ Фердинандъ ще идва въ Черна-Гора на гости на кралъ Никита. Следъ 5-месечно престояване тя напуска Чамъ-Кория действително напълнила отъ боровия курортъ, споредъ както е билъ казалъ лѣкарятъ, защото, следъ като се прегледала, видѣла, че е сь 12 кгр. по-тежка. И най-важното: болестята катаръ въ червата изчезнала. Другата, 1899 г., четиримата почнали постройките на нови жилища на посоченитѣ отъ Зографски мѣста. И пръвъ алѣзълъ въ собствената си вила Спасъ Константиновичъ. А подиръ него и другитѣ.

Желателно е Самоковската община да направи нѣкои облекчения на основателитѣ на първите жилища, както това правятъ въ всички европейски курорти, и по нѣкакъвъ начинъ да се запазятъ името на Христо Зографски.

Г. Мясневъ

Вземете си бележка

1. Изселенитѣ занаятци, търговци, индустриалци и представители трябва да се регистриратъ предъ съответнитѣ сдружения до 30 юлнй 1944 год. тамъ, където сж се установили, а сдруженията да изпратятъ списъци сь подробни данни въ данъчното управление до 5 августъ т. г.

2. Кибритъ на склада има въ Данъчното управление, отъ кѣдего всички търговецъ на едро или дребно, включително и кооперациитѣ отъ града и околията, могатъ да получатъ за 20.000 лв. вѣнчага, следъ като внесатъ на държавенъ приходъ въ Б. и б. — Самоковъ 18.000 лв. и представятъ издани имъ отъ банката отръзъци на изисния листъ.

3. Наемодателитѣ сж длъжни: да подаватъ декларация въ Данъчното управление за всеки новъ наемател и заявяватъ за всеки изпусналъ; да сключатъ нотариални за-

върени писменъ договоръ, когато месечниятъ наемъ е малъ 1.000 лв. и да издаватъ кочаници разписки при получаване на члема и да плащатъ данъка за получени наемъ презъ изтеклото календарно четиримесечно до 20 януарни, 20 май и 20 септември.

4. Велосиподитѣ, заловени въ ползване, безъ да това да е заплаченъ акцизътъ за годичата, презъ която сж въ движени, се задържатъ за вещественъ доказателство и обезпечаване интереситѣ на фиска за събиране на глобата, която е 3.200 лв.

„Рилоко ехо“ трябва да влиза въ всеки самоковски домъ!

Литературна печатница „Бр. Митаднови“, ул. Ив. Вазовъ 83, Самоковъ

ПОДМЕТКА НА СТЪРНИЩАТА

Сезонътъ на жетвата настѣпва. Като непосредствена практика следъ тази важна работа въ стопанството е подметката на стърнището веднага следъ жетвата, която, за съжаление, не е намѣрила въ околията онова широко приложение, което нейното значение следва да ѣ придаде. Подметката на стърнищата се извършва непосредствено следъ жетвата, като цялата площъ се заорава плетко, на 5—8 см. дълбочина, и се оставя така да обгори до момента на дълбоката есенна и зимна орашъ.

Подметката на стърнищата е залогъ за по-високи добиви отъ еднаща площъ, защото:

1. Почивта се до голѣма степенъ нивата отъ плевели. Чрезъ заораването голѣма частъ отъ плевелитѣ, които още не сж хвърлили семена, изгниватъ въ почвата. Ония отъ тѣхъ пъкъ, които сж хвърлили вече семената си, намиратъ благоприятни условия за понавяването. До есенята младитѣ плевелни растения не успѣватъ да дадатъ семена. По този начинъ се намаляватъ плевелитѣ въ нивата, които винаги сж били състрашенници на земеделскитѣ култури и на тѣхния стопанитѣ.

2. Намаляватъ се въ значителна степенъ причинителитѣ на болести и неприятели по житинитѣ култури, защото всички ония растителни съ-

татѣщи, носители на въпроснитѣ причинители, изгниватъ, а заедно сь тѣхъ и значителна частъ отъ причинителитѣ.

3. Увеличава се плодородието на почвата. При разораването се създаватъ условия за навлизането на повече въздухъ и влага, които способствуватъ за разлагането на сложнитѣ хранителни материи въ по-прости такива и довеждането имъ до състояние, годно за усвояване отъ растенията.

4. Увеличава се запасътъ отъ влага въ почвата, като се създаватъ по-добри условия за проникването на наднатитѣ валежи и складирването имъ за следващото растение — обстоятелство, което за нашата околия не е отъ такава важностъ, както би било за ония райони, които се намиратъ при посухи условия.

Всичко изложено би следвало да ни накара да подмѣтмѣ стърнищата, особено сега, когато производството на повече продукти ѣ отъ особена важностъ, както за самия стопанитѣ, така и за цялото ни народно стопанство.

Подметката би дала отрицателни резултати само на стърнитѣ мѣста, които чрезъ оголяването и разораването на почвата биха били подложени на свличане и измиване отъ наднатитѣ валежи.

Д. Цачевъ, агрономъ

КРИТИКА ТВОРЦИ НА БЪЛГАРСКОТО ВЪЗРАЖДАНЕ

ОТЪ ПРОФ. М. АРНАУДОВЪ

Творчеството на проф. М. Арнаудовъ е вече толкова голѣмо, че, за да се обхване, е потребна нарочна и твърде продължителна работа върху него. Защото той е рѣдко работоспособенъ и необикновено плодовитъ. Въ всяка своя книга той борави сь толкова изобилитѣ материалъ, че е трудно да бъде обхванато даденото, безъ да се направятъ обширно дълбочаване и изследване.

Още въ самото начало на книгата си проф. М. Арнаудовъ започва сь една чувствувана отъ всички ни, но отъ никого не изказана сь такава яснота и опредѣленостъ мисль, че: „Все по-често и по-настойчиво ние се връщаме въ нови дни къмъ духа и азветитѣ на нашето Възраждане“. За него „времето между раннитѣ наченки на една духовна революция чрезъ проповѣдта на Павлинъ и първото тържество на българската национална идея чрезъ основаването на Екзархията, е бо-

гато сь най-ценни откровения на българския духъ, запазили своята винушителна сила и днь-днешно“.

Като виденъ родолюбецъ, живял въ духа на творцитѣ на нашето възраждане, проф. Арнаудовъ ероповѣда, щото, ханството и да не дълѣи, нѣтъ, българитѣ, по разнитѣ въпроси, все пакъ, всички трябва да сме обединени въ името на „една българска вѣра, която инканни прератности не могатъ да убиятъ“. Тя трябва непрестанно да ни ръководи, та да съумѣемъ да се възползуваме, безъ да губимъ нѣщо отъ спечеленото отъ времето на Възраждането насамъ. И пъликъ сь младостъ сж думитѣ му: „Да не губимъ почва подъ носетѣ си и да упорствуваме въ самоотбраната срещу врагове, които искатъ да ни смажатъ окончателно, като ни припискатъ отъ вси страни и подклаждатъ разединението помежду ни, е повелителенъ дългъ на всички българни, щомъ помнятъ урока на во-

дичинтъ отъ миналото“. За постигането на това, проф. Арнаудовъ омѣта, че, преди всичко, ние трябва да имаме будна народна честъ, която трябва да бранигъ тѣй, както смъ я съзнавали нашите първи възрожденци, които смѣтаха, че племенното ни съществуване трябва да се издигне до висотата на народността религия, сѣтливки, че само така може да се живѣе самостоятеленъ животъ.

Проф. Арнаудовъ иска още „да разчитаме, преди всичко и неизменно на собствената си доблестъ и собствената си предвидливостъ“, както е училъ и Раковски, който е сѣтвалъ, че „това, което ние сами сме длъжни да извършимъ, не трябва да очакваме отъ никого другъ“.

Да не забравяме и „Духовното единение на народа ни“ и „востранния културенъ подемъ, отбелязалъ въ образование, въ инженирия, въ икономическия животъ и навредъ удивителни придобивки“, ни напомня проф. Арнаудовъ, и ни подканя да следваме заветите на Възраждането ни, защото не само то крие неограничено опование за по-младите, но и „нашъ дългъ е

да извикваме по-често, постоянно и особено въ часове на разколебание и безпътница, свѣтлитѣ образи на тия българни, за да ни бъдатъ тѣ опора и насърчение въ борбата за национално утвърждение“. Така ни учи проф. Арнаудовъ, като пристѣпва къмъ описание на живота и дейността на първитѣ ни възрожденци.

Сь дълбоко чувство на преклонение предъ силата на природния умъ и борческия духъ на Павлинъ Хиландарски, въ който се крие огромна енергия, проф. Арнаудовъ величае този пръвъ нашъ възрожденецъ, поставилъ основата на една нова епоха въ нашето народностно движение. Защото този монахъ не се грижи само за спасение на душата си, но ядува и се бори за спасението и на народа си, като възкреси националната му гордостъ, безъ която нѣма свобода, тѣма и култура. Още повече, че Павлинъ иска отъ народа да цени рода и езика си и да се учи по свой езикъ. Затова оправдани сж пламенитѣ думи, които проф. Арнаудовъ пише за Павлинъ, който „отваря пръвъ вратитѣ на новото национално движение, за да го насочи отначало къмъ него-

витѣ по-умѣрени задачи, способни да породятъ после и по-силни искания, при утвърдени вече позиции на българския духъ и на българското историческо право. Безъ него, безъ неговата гореща вѣра и настойчива проповѣдъ, безъ неговитѣ най-опредѣлено формулирани схващания, българското възраждане едвали би добило обликъ и яснотата на домоганията си, както ги намираме въ следнитѣ поколения борци“.

За Раковски, вториятъ отъ нашитѣ водачи-възрожденци, почувствувалъ още като дете, презъ 1828—29 година, „радостни тръпки при посрѣщане на рускитѣ войски въ родното си село Котель“, проф. Арнаудовъ отрежда завидно мѣсто въ народностното ни движение и отдава голѣма възхвала на „Горски пѣтликъ“, гдето е свалена дипломатическата приструвка и се възвеличава хайдутството като национална институция и като единствено спасително сръдство за извоюване свободата“. Защото проф. Арнаудовъ е съгласенъ сь Раковски, че, следъ като сме дали сметъгъ ние благородитѣтъ тласкъ нѣкога на други, ващо и самитѣ ние

ПРЕГЛЕДЪ НА КУЛТУРНИЯ ЖИВОТЪ

Бомбардировките над столицата ни прокудиха културните творци по всички краища на страната. Мнозина останаха да живеят и в нашия град.

Хора на науката и изкуствата — професори, учени, артисти, художници, музиканти, поети сж между нас. Свикнали да творят, те и тук не остават своята дейност. Техните проявления се следят с интерес от самоковци. Като отражение на това се почувствува един повишен културен подем и у нашите съграждани, особено по-младите.

Редица концерти, сказки, театрални представления се посрещнаха жадно.

Самоковската община устрои на два пъти концерти от видни столични музиканти и артисти с благотворителна цел, изнесени блестящо.

Имахме удоволствието да чуем в два клавирни концерти големия наш пианист и композитор проф. Д. Невов.

Концертът на проф. К. Попов, челист, на първицата г-жа М. Терзиева и на младия многообещаващ самоковски цигулар — Георги Близнаев — бѣха празници за душата.

Концертът на евакуираните у-ци, под ръководството на г-ца Каблешкова, се посрещна също много добре.

Бранниците от Самоковската гимназия сполучиха да представят отлична битовата драма „Люти клетви“ от Ст. Савов.

„Камбанитѣ на св. Климент“ на Д. Сяров, изнесена от работническото сдружение, бѣ посрещната също много добре.

Голѣм интерес повдигна и „Калин Орелът“ на Н. Икономов, изнесена от страна на околийската училищна инспекция, както и „Война“ от сжия и „Временния мъж“, изнесени от читалищната театрална труппа.

Представленията на военния театър, комедията „Испанската муха“ и битовата драма „Майстори“, бѣха посрещнати с истинско удоволствие.

Напоследък една любителска театрална труппа от младежи, повечето студенти и студентки, изнесе два пъти много сполучливо комедията „Мнимият благодетел“.

Между сказките, които имаме възможност да чуем през последно време, имаше няколко изключително интересни.

Професоръ Петъръ Петков, много мъдро разгледа въ една приятна беседа въпроса за подмладяването.

Професоръ Василъ Захариевъ подчерта съ компетентно отношение към въпроса „Заслугите на българката за запазване народността ни чувство чрез символиката на народното творчество“.

Д-ръ Ариадна Димитрова, асистентка по биология, изнесе две сказки от страна на Женското благот. и образователно д-во „Зора“, въ които разгледа проблемите за „Освръщане и безсмъртие“ и „Наследственост и произход на видовете“.

Д-ръ Иванъ Малеевъ говори съ присъщето си приятно слово за физическата и духовна разлика между мъжа и жената.

Никола Яневъ говори за народната пѣсен. Сказката му бѣ придружена съ народни пѣсни, изпълнени от г-жа М. Терзиева и г-ца Д. Солева, у-лки при гимназията.

Последната сказка, която имаме удоволствието да чуем, бѣ тази на писателя-есеистъ Г. Томалевски на тема „Сжщност на изкуството“. Това бѣ едно откровение на човѣкъ, посветил се всецѣло на духовни интереси и творчество.

Прочее, независимо отъ военновременната обстановка и тревоги, културният живот въ Самоковъ се развива подъ знака на повишен интерес, а това е залогъ за едно по-добро бъдеще.

Л. Б.

Изгубената влогова книжка № 394/43 г. на Вас. Из. Бенхаровъ, за се счита невалидна.

Популярната банка

ЖИЛИЩА ЗА ЕВАКУИРАНИТЕ

Евакуирани се граждани въ гр. Самоковъ, които желаятъ да си построят съ свои сръдства временни леки пансионни жилища сгради отъ по стар и кухня или две стаи и кухня върху общинско мѣсто, отпуснато безплатно до края на войната, по нормирани цени на материалитѣ, да се отнесат до техническото отдѣление при общината въ 10-дневен срокъ.

РЕДАКЦИОННИ ВЕСТИ

Редакцияниятъ комитетъ на вестника е посоченъ и избранъ отъ управителното тѣло на читалището. Въ него влизатъ: г. г. Александъръ Макаревъ — директоръ на Поп. банка и подпредседател на читалището; Любомиръ Близнаевъ — учител и членъ на упр. съветъ на читалището; Славчо Ангеловъ — банковъ чиновник, детски писател; г-жа Вѣра Иванова-Алексиева, сръдещи директоръ и членъ на упр. комитетъ на читалището, и г. Иванъ Пешевъ — адвокатъ и чл. отъ упр. комитетъ на читалището.

Всичко, което се отнася за вестника, освенъ пари, да се изпраща на адресъ: „Рилско ехо“ — Самоковъ, а материалите на рѣка — въ Популярната банка.

Обявленията и сумитѣ да се предаватъ на каснера на читалището.

Редакцията моли всички учители и кметове отъ селата да взематъ дейно участие въ списването и разпространяването на вестника.

Всички по-неотложни статии, съобщения и др. да се предаватъ въ редакцията най-късно въ сръда до обѣдъ.

Материалитѣ да бѣдатъ писани на пишеша машина или съ мастило, но много ясно и четливо и на едната страна на листа.

ЧИТАЛИЩНАТА УПРАВА

СЪСТАВЪ И КОМИТЕТИ

На последното годишно читалищно събрание се прие новъ уставъ и стана наборъ на нови управителен и провърнителен съвети, просвѣтенъ и увеселителен комитети. Съставитѣ имъ е следния:

Управителен съветъ:

Председател — В. Чобановъ, подпредседател — Ал. Макаревъ и членове: Г. Михайловъ, генералъ о. з., В. Иванова-Алексиева, Хр. п. Петровъ, Из. Пешевъ и Л. Близнаевъ.

Провѣрнителен съветъ:

Из. Кърджиевъ, Стил. Чичановъ и Ал. Коцевъ.

Просвѣтенъ комитетъ:

Проф. В. Захариевъ, Славъ Геневъ, Ст. Пеневъ, Сл. Ангеловъ и М. Сребренова.

Увеселителен комитетъ:

Ал. Макаревъ, М. Терзиева, Ж. Миневъ, З. Танева и Д. Дрънски.

НАШЕТО МНЕНИЕ

РАЖДАЕМОСТЪТА ВЪ ДНЕСНО ВРЕМЕ

Въ голѣмитѣ европейски страни на раждаемостта се гледа вече доста сериозно. На всѣкъде този въпросъ почва да излиза на преденъ планъ. Всички общественици, безъ изключение, ясно съзнаватъ и признаватъ, че едно разумно разрешаване на този проблемъ, ще окаже голѣмо влияние и върху социалния и политическия ризвои на страната.

Не остана назадъ въ това отношение и България. Правителството създаде наредби, съ които се облекчава доста чувствително съществуването на голѣмитѣ, многодетнитѣ семейства.

Преди няколко години въ страната ни бѣха създадени даже цѣли дружества за родителитѣ на тѣзи многолюдни челяди. Може би съ тѣзи дружества не сж постигнати още кой знай какви очебиющи резултати, но все пакъ, за бацитѣ на тѣзи семейства се правятъ много облекчения.

Презъ миналата година нашата държава пристъпи и къмъ друга една мѣрка, като даде по едно скромно възна-

граждение за всѣко дете на чиновницитѣ и работницитѣ.

Струва ми се, че по този голѣмъ проблемъ нѣма да се спре тукъ. За въ бъдещевсички народи ще държатъ сметка за увеличаването на раждаемостта. Не трѣбва да стоимъ на точката на замръзването и ние българитѣ. Обединена България трѣбва да бѣде залъна съ новъ, здравъ, чистъ народнически елементъ.

По този начинъ само ще може да се създаде отъ страната ни една мощна национална държава. Но за да се постигне това, пакъ повтаряме: нужно е да се взематъ съответнитѣ мѣрки. Поощрението на раждаемостта не е толкова сложно, само ако всички еднакво съзнаватъ отговорноститѣ си предъ поколенията. Възможности има, само необходима е една здрава рѣка, която да одухотвори желанието. Нека си взематъ добра белезжка мѣродавнитѣ фактори — утрешнитѣ отговорници предъ историята ни.

Горо Л.

Паметникътъ

НА ОТЕЦЪ ПАИСИЙ

Велико ще остане въ историята на българския народъ дѣлото на скромния схимонахъ отъ Хилендаръ отецъ Паисий. Той, колкото е билъ скроменъ, толкова повече е горѣлъ отъ пламенен народно чувство да пробуди своя умиращъ народъ къмъ новъ и свѣтълъ животъ. Съ своята малка история и подвига си на българинъ и монахъ изпълни най-достойно дълга си къмъ българския народъ. Той остана примѣръ за монаха, за учителя и за всѣки българинъ, какъ да служи беззаветно на родината си. И затова неговиятъ свещенъ заветъ: — Българино, обичай своя родъ! — остана залогъ за развитието на самостоятелното ни народно творчество.

Нѣма българинъ, който да не знае и да не цени великото дѣло на отца Паисия. Но едно бѣ забравено досега — да се издигне достоенъ паметникъ на о. Паисий. Въ ежедневния печатъ на нѣколко

пѣти се съобща, че самоковци сж подѣли похвалната инициатива: въ Самоковъ да се изгради голѣмъ паметникъ на отецъ Паисий, за да се увѣковѣчи неговото голѣмо дѣло къмъ българския народъ. Идея похвална и навременна, която се посрѣща съ задоволство и интересъ отъ българското общество. И наистина, въ днешнитѣ усилни времена да се подема такава дѣло, да се мисли и ратува за духовни прояви и възвеличаване дѣлата на заслужилъ български великанъ, е цѣлъ подвигъ.

Ние пожелаваме, съ подкрепата на всички българи, да видимъ въ близко време градътъ на Фотиновъ, Максимовъ, Х. Гуровъ, Смикаръ и пр. възрожденци да се гордѣе и краси съ паметника на отца Паисия.

Свещ. Дим. Поповъ

Б. Р. Въ тази рубрика ще помѣстваме отзиви отъ разни общественици, писатели, журналисти и пр. за проектирания паметникъ на отецъ Паисий.

да не се възползуваме отъ своята сжщностъ? Това гледище на този „авторитаренъ духъ“ проф. Арнаутовъ нарича „трезво гледище“, съ което оправдава цѣлата дейност на Раковски, ръководена отъ единичката мисъл „да не се лжи въ идеитѣ си за свещенитѣ народни интереси отъ разбиранята на другитѣ издипнати водачи, съ които той — вътрѣшни различитѣ си въ нѣкои точки — сега трѣбва да запази яка връзка“. За всичко това проф. Арнаутовъ сѣмта Раковски за „безспоренъ политически и воененъ главатаръ на българитѣ“ по онова време.

За Петко Славейковъ, авторътъ дава нова и много по-голѣма цена отъ тази, която му е давана досега въ нашето възраждане, защото сѣмта името му за „символъ и програма: символъ на българската непреклонна воля за просвѣта и национална култура и програма на две поколения въ опоката на Възраждането, подготвила чрезъ мирна или чрезъ сѣмта борба днешнъ на свободата“. И още защото, като „натура въ писана степенъ активна и подвижна, той избира една борба, която трѣко води къмъ целта. У него говори практичниятъ духъ на

племето ни, реализмътъ на сръдцата, въ които се ражда и възниктава, и той не тича подиръ утопии, не подхранва блѣнове неосъществени“. По мъжествена решителност и воля за борба, проф. Арнаутовъ сѣмта Славейковъ за равенъ на Раковски.

Авторътъ поставя Славейковъ и като поетъ на най-голѣма висота на тогавашното време и го цени като пръвъ истински поетъ, защото въ творчеството му има „спонтанна поетическа стихия“ и „има коренъ въ сѣмта и вътрешенъ животъ на личността“, и защото, като единъ отъ присъщитѣ на Паисия, е потърсилъ „новъ пътъ къмъ сръдцата на сънароднитѣ си, пътя на пѣсенитѣ и чрезъ стихове, които разкриватъ любовта, сжръбта, гнѣна или възторга на борбата“ и съ това е влѣлъ нова енергия въ душата на отчаянитѣ и въодушевилъ за подвизи цѣлото поколѣние младежи. Затова, „Славейковъ остана единъ отъ вѣнцитѣ сжженици на българския народъ, въ стремежа му къмъ култура, напредъкъ и обединение“.

Живо възкрѣства предъ насъ и образътъ на Григоръ Пърличевъ, който умѣе така да подкупа съ

символитѣ и омразитѣ си, та и самъ проф. Арнаутовъ застава на неговото гледище, защото „свѣтътъ за насъ е такъвъ, какъвто се отразява въ неговото въображение“. Още повече, че, споредъ автора, стилътъ на поета е „отлично пригоденъ за всички желани въшени“.

Като особено качество на Пърличевъ, проф. Арнаутовъ натъква и голѣмото му ораторство, издигнато до изкуство, съ което той спечелва въ Македония мнозина за една по-висока идея. „Той е роденъ ораторъ, както е роденъ поетъ“. И заключава: „Така той се издига надъ случайното и временното, за да бѣде не само личностъ съ определено историческо значение, но и типиченъ изразителъ на българската душа, на българската културна стихия и на българската поетическа мечтателност“.

Най-после, като последенъ по време, проф. Арнаутовъ ни дава и борческия образъ на Любенъ Каравеловъ, който заема и по идеи, и по творчество сръдно мѣсто между Раковски и Ботювъ, защото неговитѣ „политически идеи, научни интереси и наоски на художника образуватъ преходъ отъ епохата

на национална пробуда къмъ спокхата на истинска революция“. Като особено качество на Каравеловъ, авторътъ изтъква за него, че, като особено качество на Каравеловъ, стивителенъ, той винаги е билъ ячисто съ всички. Каравеловъ ни се представя и като човѣкъ, който върва, че знанието преобразява човѣка и тласка напредъка на народитѣ, и че сж ценни само добродетелитѣ, основани на научната мисъл и познанието. Затова проф. Арнаутовъ отсѣжда за Каравеловъ голѣми заслуги за създаване на сериозни умствени интереси у насъ и за подготвяне на умствени работници, които да подвѣматъ съ вещина и жаръ просвѣтата на свободна България“. Споредъ автора, Любенъ Каравеловъ е „една пророческа натура“, която е успѣла да обедини по забележителенъ начинъ нѣкои отъ тогавашнитѣ най-скромни стремежи на нашата интелектуалност. Защото, включвава авторътъ, „ние не можемъ да си въобразимъ образа на оная епоха безъ неговата личностъ, и въ сръдцата на всички ни е жива любовта къмъ апостола, който пръвъ ни очарова съ правдивни картини отъ народния животъ“. Поради тая значе-

но причина Каравеловъ „заема едно отъ най-виднитѣ мѣста въ пантеона на великитѣ ни дѣди — и паметта му ще ни изпълня вѣчно съ упование въ жизненитѣ сили на нашия народъ“.

За да напише книга съ такава жаръ и съ такава разбиране, проф. Арнаутовъ показва, че е надаренъ съ дълбокото проникновение на голѣмъ изследовател и въдиновенъ писател. Само така той не само смогва да проучи живота и дѣлото на нашитѣ първи възрожденци, но и сполуча да възкрѣси славното ни минало и да ни тропне за следовници, готови да бранятъ родното и да се жертвуватъ за него. Не слязашъ звѣга въ изминитѣ на обикновеното, творчеството на проф. Арнаутовъ сѣмта ни възвисява до себе си, защото е богатъ и чистъ изворъ и за наука, и за въдиновение. И това е именно рѣдкото качество на проф. Арнаутовъ, което го прави единъ отъ най-виднитѣ ни учени, писатели и общественици.

Проф. Петъръ Петковъ

РИЛСКО ЕХО

ГОДИШЕНЪ АБОНАМЕНТЪ 200 ЛВ.

За обявления: 5 лв. на дума; 8 лв. на дума въ хрониката; 15 лв. на кв. см.

Адресъ: „Рилско ехо“ — Самоковъ.

ТРЕСКИ ЗА ДЪЛАНЕ

Съ деца на театъръ

Признакъ на културностъ е, когато човѣкъ цени и щади достоинството, споконствието и търпението на близкитѣ си, на околнитѣ. И обратното: нахалство и некултурностъ е да злоупотребяваме съ тяхъ.

Може ли културни хора да си позволят неактивността да водятъ съвсемъ малки деца съ себе си на театъръ и кино, които съ плача и приказването си изкарватъ изъ търпение околнитѣ и ютъ отравятъ цялото удоволствие отъ представлението?!... Що за съзнание и възпитание могатъ да иматъ тѣзи родители?!... Или, като търпятъ останалитѣ зрители мъчително тая война на нерви, това значи, че може още нѣщо да си позволяватъ?!...

Ако тѣзи, които нѣма къде да оставятъ бабетата си, когато отиватъ на театъръ или кино, не е ли по-добре да се лишатъ отъ това удоволствие, вмѣсто да развалятъ удоволствието на десетки и стотици други?!...

Не стигатъ ли другитѣ грижи и неприятности?!...

ХРОНИКА

Редактираниятъ отъ свещ. Димитъръ Поповъ и свещ. Витанъ Кечевъ в. „Духовенъ гласъ“ за известно време ще излиза въ града ни.

Редакцията на домашното списание „Икономия и домакинство“ се установи, също така, въ Самоковъ. Подъ печатъ сѣ нѣколко книжки отъ последната годишнина.

Усилено се работи строежа на „стария“ мостъ на р. Искъръ. Споредъ думитѣ на г. кмета, окончателно мостътъ ще бъде готовъ къмъ края на м. октомврий — тази есенъ.

Веднага следъ направяне на „стария“ мостъ ще бъде павирана и ул. „Царина Йоанна“. Павегага сѣ набавени.

На 24 май т. г. се чествува 50-годишнината на Неврокопската митрополия, частъ отъ чийто предѣли сѣ отъ бившата Самоковска епархия. Свѣция денъ е чествувано и десетгодишното митрополитско свѣтительско служение на известния на българското общество честенъ народенъ и родолюбивъ неврокопски митрополитъ г. г. Борисъ, комуто пожелаваме здраве и дълготѣние за вѣрна и предана служба на църква и народъ.

Нашитѣ културенъ календръ

Илия Мусяковъ навършва 50-годишна възраст на 11 т. м. Той е единъ отъ най-известнитѣ български военни писатели. Бил е и редакторъ на военнитѣ ни издания. Въ своитѣ нѣколко десетки тома той е описалъ най-легендарнитѣ български военни събития.

Змей Гориницъ (Свѣтлозаръ Димитровъ) е роденъ въ гр. Русе презъ 1904 год. Той е единъ отъ популярнитѣ български писатели. Пише повеле изъ нашето минало. Неговитѣ исторически живни се четатъ съ истинско удоволствие.

Атанасъ Далчевъ е роденъ въ Солунъ на 12 юний 1904 год. Завършватъ е висшето си образование въ Соф. университетъ. Далчевъ е единъ отъ нашитѣ даровити поети — съ подчертана своя индивидуалностъ.

Димитъръ Аджарски е роденъ на 12 юний 1904 г. въ с. Дойражи, Ловешко. Дълги години е билъ народенъ учителъ, а понастоящемъ е училищенъ инспекторъ. Издаде е нѣколко живни.

Презъ августата седмца единственитѣ български хумористи; членъ вестникъ „Щурецъ“ излизе въ 600-я си брой. Добре е известна намъ обществената роля на този нашъ събратъ, затова отъ сърдце му желаемъ още дълги години животъ.

Дружбата между Елинь Пелинь и Василь Стоинъ

ЕДНО НАВРЕМЕННО НАПОМНЯНЕ

Това било около 1902—3 г. Тогава бъдещиятъ професоръ по музика — Василь Стоинъ — билъ още единъ обикновенъ, селски, народенъ учителъ нѣкъде изъ Софийско. А бъдещиятъ личенъ български писателъ — Елинь-Пелинь — пъкъ билъ буенъ селски момъкъ, който, заедно съ учителитѣ въ Байлово и околнитѣ села, развивалъ най-широка културна дейностъ, като отъ време на време пописвалъ и разкази. Тогава той билъ още Димитъръ Ивановъ.

Презъ тѣзи ранни години още Василь Стоинъ и Елинь-Пелинь замислили за нѣкакво учителско списание. Но нали духовнитѣ и материални сили и на двамата били твърде незначителни, все отлагали това свое начинание за по-благоприятни времена.

Но хрумнало на байловския левентъ Димитъръ да върви да става комита. Решилъ и тръгналъ. Но когато пристигналъ въ Кюстендилъ, старъ неговъ познанийкъ, нѣкакъвъ училищенъ инспекторъ, го срещналъ и разубедилъ. Накаралъ го да се откаже отъ тази лудория.

На връщане младиятъ писателъ минава презъ гр. Самоковъ — родното мѣсто на Василь Стоинъ, където отседналъ само за нѣколко дни. Отъ тукъ той веднага се обадилъ на приятеля си Стоинъ, който билъ вече учителъ въ селото Долна-бана. Елинь-Пелинь му съобщилъ, че отъ тука смѣта

да почне издаването на замисленото списание. Стоинъ възторжено одобрилъ постъпката му и му съобщилъ, че колкото за пари, готовъ е да даде отъ своитѣ скромни спестени сръдства.

И така, презъ м. декемврий сжщата година излизалъ на бѣлъ свѣтъ първиятъ брой на „Селска разговорка“. Разказътъ въ него „На оня свѣтъ“ съ подписа „Мито“, споредъ самия г. Елинь-Пелинь, билъ писанъ отъ него въ Самоковъ — въ хотелъ „София“, където пребивавалъ писателтъ. Отъ тукъ Елинь-Пелинь, следъ като бройлъ на печатницата „Китовъ и Карастояновъ“ тридесетъ и нѣколко лева, изпратени му отъ Стоинъ, взема всички отпечатани броеве и отива въ с. Долна-бана — при приятеля си. Отъ тамъ двамата заедно разпращатъ всички вестници на учителитѣ изъ България. Не следъ дълго време почнали да получаватъ и абонамента. Това ги много окуражило. Тѣ решаватъ да продължатъ издаването. За тази целъ Елинь-Пелинь замислява за София, отъ където издава още нѣколко броя отъ „Селска разговорка“.

Така дружбата между двамата видни български духовни първенци е останала свързана съ едно прекрасно културно-просвѣтно начинание.

Богъ да прости бай Васила! А на Елинь-Пелинь — животъ и здраве!

Славчо Ангеловъ

БОТЬО САВОВЪ

СЖЩНОСТЪТА НА ИЗКУСТВОТО

ЕДНА ИНТЕРЕСНА СКАЗКА НА Г. ТОМАЛЕВСКИ

Самоковъ чу сказката на Георги Томалевски: „Сжщността на изкуството“. Търсене сжщността — този е смисълътъ на тая сказка, смисълътъ въ творчеството на поета като сърдеченъ разказвачъ и ненадминатъ есеистъ. Сжщността — това е единствената спонтанностъ на неговия истиненъ, висшъ животъ. Сжщността — тя е обетованата земя, свята свѣтихъ къмъ която сѣ насочени мечтитѣ, копнежитѣ, цѣлиятъ животъ на поета. Неговитѣ копнежи — това е пътятъ отъ грубата ограниченостъ къмъ сжщността на живота — вѣчната красота, вѣчната хармония. Навърно чучулигата, която въ тъмни зори, заглеждана въ загадката на предутренното сияние, тѣй силе своитѣ блѣнове къмъ новия денъ, който ще дойде. Въ цялото творчество, проникновени поеми и единствени по рода си въ нашата литература есета, трепти бодриятъ духъ на чучулигата, който възвѣстява новия денъ за лутачитѣ се измъчени хора. При тая ширина на погледа, изчезватъ временнитѣ нѣща за неговия погледъ, заедно съ времето и пространството или; казано на простъ човѣшки езикъ: временитѣ нѣща и смъртта ставатъ една прозрачностъ, задъ която се вижда безсмъртната велика сжщина на живота. Животътъ става като една градина, която азъ видѣхъ да цвѣти сръдъ гробницитѣ на разрушена София. Една мълчалива жена всѣка вечеръ излизаше изъ една врата на пустинната София и поливаше съ лейка цвѣтята. Такъвъ е вѣчниятъ копнежъ на Георги Томалевски къмъ вѣчната красота. Това е молитвата на изкуствата, ко-

ито ни приобщаватъ къмъ вѣчнитѣ нѣща, водятъ ни по пътя на преодоляването временнитѣ войни и заблуди и правятъ отъ човѣка синъ на Вѣчността, безсмъртно отражение на безсмъртния Баща.

Мирогледътъ на Георги Томалевски е мирогледъ на новия човѣкъ, на новия поетъ, явилъ се късно следъ твореца на Фаустъ. Малко е за него да се каже, че неговото творчество е наука за добротворството — полезна наука за пресушаване на вредни езера и блата. Творчеството на Томалевски е новото изкуство, което ни преобразява по пътя на светостята. То не ни забавлява съ оригинално забелязани типове и положения на тѣй наречения „реализъмъ“, а ни води въ една истинна висша реалностъ на Спиноза, въ която маждриятъ човѣкъ не само се радва на красотата, а става самъ красота — както се изразяваше Метерлингъ.

ИЗЪ ЖИВОТА НА САМОВСКИ-ТЪ БРАНИЦИ

На 25 т. м. Самоковското околийско ржководство на бранническитѣ подѣления откри днешенъ орловъ станъ и детско аграрце за деца на бедни семейства край Колодрума. Детското аграрце се посещава отъ 100 деца между 6 и 10 год. Въ станъ има 50 орлета отъ 10—14 год.

Ржководетъ подготвени съ нарочетъ курсъ бранници и браннички отъ града изъ Главногo ржководство е повѣрено на г-жа Габровска-Христова.

Рисунката на 1 страницата е работа на нашия съгражданинъ Д. Кабрански, столиченъ учителъ.

ПРОБЛЕМИ НА БИТИЕТО

ИЗЪ „КНИГА ЗА СЪРДЦЕТО“

Престъпно е и грѣхъ е да се мисли, че сърдцето е нѣкаква сжщна проста за цвѣтя, и че тамъ може всѣки, кой какъ мине и замине, да туря каквито си цвѣти поиска, да ги захвърля после и ванѣти съ други.

Още по-голямъ грѣхъ е да се каже, когато нѣкому сърдцето наранятъ, че то е вече пузната сжщина, която не бива да се липа, защото не може цвѣтя да държи.

Каква сждба за туй сърдце, което ранка обичята, и гдето всѣки лани радостята си и скрътага си мжака.

Смѣшници и нещастни хора! Искатъ тѣ сърдцето отъ елмазъ да го превърнатъ въ сжщна проста за цвѣтя, та да може въ него всичко да се хвърля и после, като сжщинска счупена сжщина, да захвърлятъ. И да заплашватъ: „Не плашайте, сжщната е счупена, не може нищо да задържи!“ И после, тѣй успокоени, си живѣятъ съ утеха, че вече нѣма що да ги смущава.

Не, не! Сърдцето не е сжщна проста за цвѣтя, която всѣки може съ лекичко достъгане да опука и да захвърли на страна.

Сърдцето е най-сжщнитѣ и неограничъ елмазъ. Не може никой съ богатството си да го купи и да се гаври съ него както си поиска или да го дарила комуто си поше. И като всѣки другъ елмазъ, то отразява чуденъ блѣсъкъ, когато го облява свѣтлина, и се почерня, и угасва, когато тъне въ мрачна. И сжщо, като всѣки другъ елмазъ, ударишъ ли го, да го наранишъ, не се пропуква, като нѣкоя сжщина, а отъ него сѣмо прахъ остава. Опиташъ ли се пъкъ съ горчица да го обгоримъ, — изгаря безъ следа, както всѣки другъ елмазъ.

Сърдцето не е сжщна проста, която всичко може да побира, а елмазъ.

Когато сърдце ранено те помоли да го стоплишъ, недей му ти отказва тая доброта, колкото и чуждо да е сърдцето ти къмъ него! Така и своето сърдце ще сто-

панашъ, а другото ще да спасишъ. То за свѣга ще ти бъде благодарно и дадената топлина ще го крепи и ще подпомага обичята му, която то на тебъ ще дава само. За него ти ще бъдешъ свѣга най-свѣтлата и чиста радостъ, съ която то ще гледа всичко въ живота. Така и твоего сърдце ще стане по-големо и съ обичъ повече ще се изпълни. И ти тогава ще виждашъ всичко само въ красотата и временнолично съ радостъ. Какво за тебъ тогава ще има по-хубаво въ свѣта?

Когато ранено сърдце потърси подслонъ при твоего сърдце, недей го ти прогонява, а сгрѣй го съ малко топлина, колкото и чуждо да е то за тебе! Защото всѣко сърдце иска да бъде стоплено отъ друго. И всѣко сърдце иска да се притисне до друго нѣкое сърдце и трепета му да усѣти.

Нима само твоего сърдце не ще поиска друго нѣкое сърдце да сгрѣе и само то не ще да има нуж. да своитѣ трепети съ друго сърдце да преаѣе?

— Не, не! Нѣма сърдце, което не жадува за радостъ! Затуй, открий ти само мъничко отъ своето сърдце и толкозъ много ще получишъ, че само въ свѣтлина и радостъ ще живѣешъ; цѣлъ животъ ще виждашъ само красотата и ще мислиташъ такова блаженство, каквото нивга ти не си помислялъ, че може нѣкоя да има.

Недей ти никогато отхвърля обичята, която ти отдава нѣкое сърдце ранено! Защото, може би, ще дойде денъ и твоего сърдце обичята си да открие на друго нѣкое сърдце, а то студено да остане. Тогава, помисли, каква ще бъде болката на твоего сърдце и ще ли може ти да стигне нѣга и раната му да зарастне! Напраздно твоего сърдце тогава съзвизъ горчица ще зарони. Тѣ не ще да могатъ да го утешатъ и мжката не ще да могатъ да отминятъ. И болката ще си остане.

Недей ти никогато отхвърля обичята, която нѣкое сърдце ранено ти отдава и иска съ малко топлина да бъде сгрѣно!

Петъръ Осоговецъ

ГОДИШНИНА НА НАШЪ ХУДОЖНИКЪ

На 15 юний т. г. нашиятъ уважаванъ съгражданинъ — даровитиятъ художникъ г. Наумъ х. Младеновъ, навършва своята 50-годишна възраст.

Наумъ х. Младеновъ е единъ отъ нашитѣ български художници. Съ свои картини той е вземалъ участие въ много общи художествени изложби. Свои работи е излагалъ и въ чужбина. За неговото творчество сѣ писани много ласкави отзивки отъ ценителитѣ на изкуството.

Наумъ х. Младеновъ е и единъ прекрасенъ човѣкъ.

Пожелаваме му отъ сърдце животъ, здраве и широки творчески възможности.

БЪЛГАРСКИ ТЕАТРАЛЪ ВЪ ГЕРМАНИЯ

Известниятъ театраленъ деетъ и детски писателъ, редакторътъ на литературното списание „Българска мисълъ“ и на детския вестникъ „Славейче“ — г. Георги Кръстьевъ, който бѣ командированъ въ Вие-

на на специализация по театралното дѣло, остава още за единъ година тамъ, за да продължи своята работа.

НОВА ПОТРЪБИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ

Основана е при Работническото сдружение въ града потрѣбителна кооперация „Трудъ“ — членъ на Кооперативната централа „Трудъ“ при Общия сѣюзъ на българскитѣ работници. Сжщата е открила отъ 25 т. м. магазинъ въ „Абдинийска чаршия“.

ЕДНО ЦЕННО ДАРЕНИЕ

Нашиятъ съгражданинъ г. Ив. Грековъ, главенъ инспекторъ при централното управление на Б. а. к. банка, е подарилъ своята библиотека на читалището.

Дарението е особно ценно, поради обстоятелството, че между книгитѣ и списанията, които сѣ надъ 1200, има такива съ рѣдка библиографична стойностъ.

Хвала на дарителя!